

Андрій Потіха,

наук. співроб., Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

ДОСЛІДЖЕННЯ ПАРТІЙНИХ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ УКРАЇНИ ЯК ОБ'ЄКТА БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття присвячена окресленню основних напрямів дослідження партійних засобів масової комунікації у вітчизняній науці. Акцентовано увагу на специфіці вивчення партійних ЗМК у сучасному українському бібліотекознавстві. Розкрито висвітлення у вітчизняному науковому доробку особливостей функціонування засобів масової комунікації, формування газетних фондів бібліотек, збереження інформації ЗМК для подальшого використання.

Ключові слова: партійні засоби масової комунікації, дослідження ЗМК, преса, електронні ЗМК, інтернет-ЗМІ, СІАЗ НБУВ.

В умовах становлення демократичного суспільства в Україні зростає роль різних засобів масової комунікації (ЗМК), які стають посередником між владою, різними політичними силами і пересічними громадянами. Важливі зміни у суспільстві відбуваються за участі засобів масової комунікації і, у певному сенсі, обумовлені останніми. Політичні перетворення у країні приречені на невдачу без їх відповідного інформаційного супроводу.

Аналіз матеріалів ЗМК дає змогу визначити основні тенденції суспільно-політичних процесів, ландшафт партійного поля, специфіку економічних відносин і стратегій, соціальні проблеми і трансформації, особливості соціально-комунікаційної взаємодії. Саме тому дослідження ЗМК привертає наукову увагу фахівців з різних галузей знань – політології, журналістики, філології, історії, соціальних комунікацій і є одним з важливих напрямів діяльності науково-аналітичних підрозділів бібліотечних установ.

Дослідники звертають увагу не лише на особливості функціонування засобів масової комунікації, а й на важливість вирішення питання збереження інформації сучасних ЗМК для подальших досліджень. Окрім цього,

актуальним є напрацювання методик роботи з інформацією ЗМК, враховуючи специфіку мережевих ЗМК.

У системі ЗМК одними з найбільш впливових та інформативних з точки зору відображення суспільно-політичних процесів є партійні ЗМК, оскільки саме політичні партії мають на меті здобуття влади в державі. Отже, прямим завданням партійних ЗМК є не просто інформування суспільства про якісь події, а залучення громадян до підтримки певної партії. Відповідно до цього завдання партійні ЗМК намагаються розміщувати таку інформацію, яка найбільше відповідає суспільним очікуванням і настроям. З огляду на це в процесі інформаційно-аналітичної діяльності інформація партійних ЗМК є важливим джерелом для вивчення як тенденцій суспільно-політичної боротьби, розвитку партійної та політичної систем, так і для загальної характеристики суспільного розвитку, індикатором якого виступають відображені в інформації партійних ЗМК суспільні потреби.

Дослідження партійних ЗМК як об'єкта бібліотечно-інформаційної діяльності в загальному вигляді передбачає розгляд таких аспектів, як комплектування партійних ЗМК інформацією, її збереження та систематизація, організація доступу до неї, створення на її основі аналітичного продукту. При цьому достовірності висновків дослідника-аналітика сприятиме розуміння ним специфіки функціонування, завдань та ролі партійних ЗМК в системі соціальних комунікацій, особливостей їх інформаційного наповнення, тенденцій розвитку тощо.

Висвітлення сучасного стану наукового осмислення цих питань і є метою пропонованого дослідження.

Вивчення особливостей функціонування та ролі в сучасному суспільстві партійних ЗМК активізувалося з початком формування багатопартійної системи в незалежній Україні. Потужна історіографія вивчення різних видів засобів масової комунікації, можливості застосування міждисциплінарного підходу створюють перспективи для системного аналізу дослідження не лише друкованих ЗМІ як цілісного явища, а й електронних ЗМК.

Присвячені ЗМК дослідження можна систематизувати у дві великі групи: перша – праці, присвячені вивченню особливостей функціонування та ролі ЗМК в системі соціальних комунікацій; друга – праці, в яких ЗМК розглядаються як джерело досліджень і об'єкт бібліотечно-інформаційної діяльності.

До першої групи належить переважна більшість досліджень, які стосуються друкованих періодичних видань і частково – електронних. При цьому більшість фундаментальних праць дослідників присвячені функціонуванню засобів масової комунікації в цілому, лише опосередковано висвітлюючи партійні ЗМК.

Різні аспекти ролі ЗМІ у забезпеченні відкритості інформаційних систем та демократичного суспільства розглядаються в численних дослідженнях зарубіжних авторів (С. Белл-Рокич, Д. Блумлер, Д. Клаппер, Б. Коген, П. Лазарсфельд, Дж. Лалл, Г. Лассвелл, У. Ліппманн, Э. Ноель-Нойман, Т. Петерсон, Е. Роджерс, Ф. Сіберт, В. Шрамм та ін.). Серед праць українських авторів останніх десятиліть, в яких досліджуються проблеми мас-медійних процесів та роль ЗМІ в сучасному світі і які мають більш загальний характер, слід назвати публікації О. Гриценка, Л. Губерського, В. Іванова, Н. Костенко, Є. Макаренко, А. Москаленка, А. Ручки та інших. Проблема мас-медіа в контексті публік рілейшнз присвятили свої дослідження В. Королько, В. Моїсєєв, Г. Почепцов. Різні аспекти теоретичних та практичних питань діяльності ЗМІ в сучасних умовах висвітлено в публікаціях таких українських авторів, як В. Бадрак, Г. Вартанов, В. Здоровега, В. Іваненко, С. Квіт, О. Копиленко, В. Кравченко, І. Крупський, О. Кузнецова, В. Лизанчук, Й. Лось, І. Машенко, О. Мелешенко, Л. Мукомела, І. Ненов, І. Паславський, Т. Петрів, В. Різун, О. Сибірякова, М. Скуленко, І. Слісаренко, А. Чічановський, О. Чекмишев, В. Шкляр та ін. Також заслуговують на увагу праці С. Телешуна, В. Журавського, С. Томенка, присвячені проблемам удосконалення демократичного суспільства в Україні, та Е. Мамонтової, яка розглядає роль преси в процесах демократичних перетворень. Особливо слід відзначити дисертаційні дослідження, присвячені проблемам сучасних соціально-економічних трансформацій та ролі в них мас-медіа. Це, зокрема, праці В. Баркова, В. Безверхого, А. Грамчука та О. Задоянчука, в яких розглядаються проблеми становлення громадянського суспільства, а також дисертація В. Бебика, присвячена темі політичного маркетингу в сучасному суспільстві.

Проблеми глобалізаційних процесів і впливу їх на демократичні перетворення в Україні розглянуті, зокрема, в дисертаційному дослідженні та монографії О. Зернецької [28]. У монографії вперше у вітчизняній політологічній науці комплексно досліджуються глобальні трансформації систем масової комунікації кінця ХХ ст. як нового фактора міжнародних відносин. У контексті революційних змін у галузі новітніх технологій,

кабельного й супутникового ТВ та розвитку диджиталізації розглядаються системи мас-медіа на державному, регіональному і глобальному рівнях.

Висвітлюється роль міжнародних і регіональних організацій у регулюванні відносин у галузі масової комунікації; аналізуються стан і тенденції розвитку медіа-системи в Україні та заходи щодо її входження в європейський і світовий комунікаційний простір.

Останнім часом до означеної проблеми неодноразово зверталися й російські дослідники. Слід, зокрема, відзначити праці В. Алексеєва, М. Вершиніна, М. Гуревич, Л. Землянової, Е. Каца, І. Мелюхіна та О. Шахтемірової.

Кількість наукових досліджень ЗМК з кожним роком зростає. Саме це засвідчують статистичні дані, адже кількість захищених останніми роками кандидатських і докторських дисертацій зі згаданої тематики різко зросла. За інформацією статистичного збірника «Друк України», в 1998 р. було видано усього 5 найменувань авторефератів дисертацій з теми «Засоби масової інформації» (із загальної кількості – 2950). А вже в 1999–2000 рр. кількість захищених дисертацій зросла приблизно в чотири рази [33]. За період 2000–2015 рр. захищено вже понад 120 дисертацій, які стосуються ролі та функціонування ЗМК [1]. Причому переважна більшість праць присвячена традиційним засобам масової інформації (газети, радіо, телебачення) і лише в останні кілька років збільшилась кількість дисертацій, що стосуються електронних ЗМК, їх функціонування, аналізу та збереження їхньої інформації для подальшого використання.

У центрі уваги вітчизняних науковців – насамперед питання теорії масової комунікації, її методології та методів дослідження. Серед оригінальних авторських праць, у яких приділяється увага тим чи іншим аспектам методології вивчення ЗМК, слід назвати дослідження відомих пресознавців В. Іванова [31], А. Москаленка [34], Г. Почепцова [45], Ю. Фінклера [59, 60], М. Романюка [48] та ін.

Привертають увагу дослідження С. Костишевої [32, 33], що стосуються новітніх вітчизняних ЗМІ, які, поставши перед потребою інформаційного обслуговування суспільства, що декларує прагнення до демократичного самовизначення та орієнтацію на загальнолюдські цінності, стикнулись з проблемами, зумовленими відсутністю тривалих традицій функціонування преси за умов вільного висловлення власної думки. Дослідниця також проаналізувала структурні елементи української періодики в умовах трансформацій пострадянського суспільства, проблеми взаємодії

політичної системи та системи ЗМК, вплив державної політики в інформаційній сфері на принципи організації процесу їх діяльності. Визначаючи перспективи розвитку вітчизняних ЗМК, С. Костишева наголошує на необхідності вироблення дієвих механізмів дотримання на практиці прогресивного національного законодавства у галузі інформації, удосконалення механізмів державної підтримки ЗМК та всебічного розвитку національного інформаційного простору України.

Низку праць присвячено аналізу впливу ЗМК на свідомість користувачів інформації. Зокрема, Л. Городенко досліджувала форми, методи та прийоми впливу на громадську думку, що використовуються у засобах масової інформації (ЗМІ), приховані та явні можливості впливу на громадськість (зокрема під час виборчих кампаній), а також приклади використання такого впливу українськими журналістами [16].

О. Заславська у своєму дисертаційному дослідженні акцентує увагу на проблемі моделювання засобами масової інформації політичної свідомості українського суспільства у період президентської та парламентської виборчих кампаній 2004–2006 рр. [26]. Вона визначила теоретико-методологічні особливості феноменів політичної свідомості, комунікації та маркетингу, їх місце у політології, проаналізувала суть і ефективність певних політичних технологій, зокрема політичного рекламування та «паблік рилейшнз», виборчих технологій, формування іміджу політичного діяча, партії чи інших суб'єктів політичної діяльності. На підставі одержаних емпіричних даних О. Заславська зробила висновок про наявність і ступінь реального впливу засобів масової інформації на політичну свідомість населення України.

Формування політичних стереотипів ЗМІ як технологія впливу на політичний процес досліджується у праці О. Шермана. Розкриваються маніпулятивні засоби впливу на громадську думку в процесі впровадження стереотипів, зокрема під час проведення електоральних інформаційних кампаній та інформаційних війн [63].

Н. Гармаш у дисертаційному дослідженні доводить, що ЗМІ протягом свого існування виробили велику кількість прийомів і методів маніпулювання громадською свідомістю, що дають змогу впливати на електорат, особливо під час виборів [15].

Вплив ЗМК на формування громадської думки і суспільну свідомість досліджували Г. Осика [35], Г. Шиллер [64], В. Зливков [29], М. Присяжнюк [46], М. Соколов [54], С. Солонська [56] та ін.

У цілому більшість науковців погоджуються з тим, що в наш час функціонування ЗМІ спрямоване не лише на пізнання та відображення дійсності, а й на її перетворення шляхом впливу на свідомість суспільства, на спонукання мас до активних дій.

Дослідники вважають, що ЗМК представляють інтереси своїх власників і тому поширюють відповідну інформацію. Так, сучасні ЗМК, наприклад окремої політичної партії, представляючи інтереси невеликої частини соціуму, здійснюють інформаційний вплив на погляди масової аудиторії щодо економічних, політичних, соціальних аспектів та щодо ролі цієї партії в житті суспільства.

На переконання авторів досліджень, між собою конкурують уже не реальні політики й політичні об'єднання, а їхні образи, що транслюються на виборців через різних посередників, і в такій ситуації надзвичайно зростає роль засобів масової інформації як одного з основних інструментів доведення цих образів до виборця, впливу на його політичну свідомість. Більшість вище названих авторів доводять, що важливу роль у формуванні політичних орієнтацій громадян відіграють сучасне телебачення та друковані ЗМІ.

Разом з тим останнім часом усе більше дослідників звертають увагу на зростання впливу мережевих ЗМК – інтернет-ЗМІ та соціальних медіа.

Так, О. Рябоконь вважає, що саме соціальні мережі все більше впливають на свідомість людей. У своїй статті він розглядає основні принципи і форми функціонування політичного сегмента соціальних мереж та посилення впливу їх на суспільну свідомість і способи маніпулювання масовою свідомістю. Дослідник також відзначає зростаючі потреби сучасного суспільства в отриманні ефективних механізмів контролю та запобігання маніпуляційній діяльності деструктивних угруповань у соціальних мережах, а також актуалізує необхідність розвитку суспільних інститутів сприяння підвищенню інформаційної, правової та психологічної культури громадян [49].

Як важливий чинник становлення громадянського суспільства розглядає ЗМК у своєму дослідженні І. Бойчук [7]. Науковець проаналізував теоретичні та практичні аспекти функціонування ЗМІ як інституту громадянського суспільства в Україні, наголошуючи, що ЗМІ в період загострення політичних конфліктів, у тому числі за умов так званої гібридної війни, мають сприяти консолідації українського суспільства та діяти в інформаційному просторі в одному напрямі – сприяти захисту

національних інтересів, прав і свобод людини та громадянина. І. Бойчук проаналізував форми, методи та способи впливу ЗМІ на становлення громадянського суспільства, вплив всеукраїнських і регіональних засобів масової інформації, зокрема в Івано-Франківській і Тернопільській областях, на становлення та подальший розвиток інститутів громадянського суспільства, висвітлив стан нормативно-правової регламентації діяльності ЗМІ в Україні та окреслив основні напрями вдосконалення правового регулювання інформаційної діяльності в державі: функціонування українського сегмента мережі Інтернет, зокрема інтернет-ЗМІ, що унеможливило б їх використання на шкоду законним інтересам людини, суспільства та держави.

Ролі ЗМК у процесі становлення громадянського суспільства присвячено дослідження Н. Дніпренко [20]. Автором обгрунтовано основні теоретико-практичні засади та визначено механізми організації комунікацій у суспільстві, запропоновано нові філософські підходи до формування державної політики в інформаційній сфері – комунікативної політики України, визначено завдання державного управління щодо сприяння прискоренню процесу становлення засобів масової комунікації, які мають замінити засоби масової інформації.

Натомість О. Трухачов дослідив соціокультурні й ідейно-політичні аспекти впливу державно-виконавчих установ на засоби масової комунікації, визначив сутність та мету процесів їх взаємовпливу, проаналізував управлінську парадигму державно-виконавчих установ з позиції масово-комунікаційної складової політики, розглянув структуру та визначив специфіку діяльності ЗМІ в сучасному політичному просторі [57].

Переважає більшість названих вище праць ґрунтується на дослідженні друкованих видань, радіо та телебачення, що характерне для 90-х років ХХ ст. На початку ХХІ ст. зростає роль Інтернету та інших електронних ЗМК, тому дослідники все більше звертаються до проблеми функціонування саме цих ЗМК. Суспільство ХХІ ст. справедливо називають інформаційним, оскільки на сучасному етапі інформація стала чи не найважливішим чинником його функціонування. Інтелектуальна потреба отримання нових знань як один з механізмів, що зумовлюють існування і подальший розвиток суспільства, задовольняється у суспільстві головним чином за допомогою засобів масового інформування – друкованих та електронних, зокрема Інтернету. Масова комунікація набула такого поширення в усіх галузях людського існування, що сьогодні практично

неможливо уявити собі існування суспільства без інформації та засобів її масового поширення, які постійно удосконалюються у бік оперативності та зручності.

Сучасним електронним засобам комунікації присвячені дослідження М. Вершиніна [10, 11] та С. Туронка [58]. Зокрема, С. Туронк наголошує на динамічності розвитку інтернет-середовища, його технологічності та вважає Інтернет економічним, культурним, і політичним феноменом сучасності, з огляду на активізацію використання засобів Інтернету політиками з метою впливу на аудиторію.

У свою чергу О. Полікарпова, аналізуючи стан сучасного суспільства і роль у ньому ЗМК, відзначає, що мас-медіа стали одним з компонентів психосоціального середовища існування людства і претендують на роль потужного чинника формування світогляду особистості і ціннісної орієнтації суспільства. На переконання О. Полікарпової, ЗМК належить лідерство щодо ідеологічного впливу на суспільство і особистість. Вони стали трансляторами культурних досягнень і, безперечно, активно впливають на прийняття, або заперечення суспільством тих чи інших цінностей культури. Водночас засоби масової інформації й самі беруть участь у формуванні цих цінностей, причому ці процеси часто залишаються безконтрольними і маловивченими. Частково це обумовлено традиційними функціональними характеристиками ЗМІ, що визначають сферу їх впливу [37].

О. Гриценко акцентує увагу на стрімкому посиленні ролі нових електронних ЗМК [18, 19]. У своїх дослідженнях науковець наголошує на розвитку інформаційних технологій в останні два десятиріччя ХХ ст. і на початку ХХІ ст., що сприяло не тільки появі й швидкому поширенню нових електронних ЗМК, а й істотному розширенню функцій традиційних мас-медіа та їх здатності впливати на формування політичної культури й ідеології, а також трансформувати людську свідомість, спрямовуючи дію не лише на загальнолюдські ціннісні орієнтації, а й на специфічні прояви національних особливостей.

За висновками О. Гриценка, розвиток інформаційних технологій та інформаційного суспільства спричинив появу принципово нових можливостей одержання інформації про діяльність державно-владних інституцій, результатом чого стало формування якісно нового рівня політичної культури громадян, зростання їх політичної активності, виникнення нового типу соціальної комунікації – альтернативної політичної

комунікації «знизу», що є основною передумовою формування громадянського суспільства.

На широких можливостях використання Інтернету для суспільного поступу, розвитку електронної демократії та організації комунікації з потенційними виборцями наголошують М. Згуровський [27] та К. Саркісова [53]. Як зазначає М. Згуровський, інтернет-технології та інтелектуальні комп'ютерні системи відкривають широкі перспективи для прийдешніх поколінь – вони дають змогу говорити про глобальні знання, що напрацьовуються світовим, колективним розумом і належать до різних культур та виходять за межі локальних контекстів.

Одним з таких суспільних здобутків є електронна демократія як форма політичної комунікації, аналізу теоретико-методологічних засад якої і присвячено працю К. Саркісової.

Що стосується вивчення ЗМК політичних партій України, то цей процес перебуває на початковому етапі. Партійним виданням і їх ролі у розбудові демократичного суспільства в Україні науковці приділяли порівняно менше уваги. Переважно проблема розглядається в загальному контексті ЗМІ. Серед праць, присвячених безпосередньо партійним ЗМК, варто виокремити ґрунтовні дослідження Ю. Фінклера [61], А. Білецької [6], П. Шевченка [62], П. Антоненко [5], В. Яблонського [66].

Науковці наголошують на тому, що для партій ЗМК є найдоступнішим засобом пропаганди поглядів та ідей, а також активним учасником процесу масової комунікації. Проблема тільки в тому, що вагомі суспільно-політичні повідомлення та аналітичні матеріали в партійних ЗМК не стають предметом обговорення в журналістських колах, тим паче в коридорах влади. На думку дослідників, про ефективність партійних видань у наукових колах мова сьогодні не йде.

Враховуючи принципову неможливість для партійних журналістів абстрагуватися від ідеологічних платформ, ідейних засад партійного органу, спостерігаємо у практиці партійних публіцистів цілу систему засобів формування суспільної думки шляхом спрямування не тільки особливим чином відібраної інформації, а й ретельно вивірених коментарів та збудження позитивних чи негативних емоцій користувачів інформації.

Автори досліджень вважають, що журналісти і редактори партійних ЗМК України завжди надавали і надають великого значення експресії текстів у своїх виданнях, справедливо розглядаючи актуалізацію стиліс-

тичного потенціалу емоційно-експресивної лексики як один із найефективніших засобів досягнення поставлених цілей.

Серед різних партійних ЗМК усе більшу увагу дослідників привертають інтернет-представництва політичних партій – офіційні сайти та сторінки в соціальних мережах.

О. Романенко у своїй роботі «Дослідження політичної комунікації польських партій у соціальній мережі Facebook» [47] на прикладі Польщі проаналізувала досвід використання соціальних мереж політичними партіями, представленими у парламенті, особливості функціонування груп у соціальних мережах, виробила практичні рекомендації і теоретичні узагальнення цього питання. Г. Агафонова приділила увагу питанням використання SMM у оптимізації функціонування політичних партій в Україні [2]. А. Зуйковська, розглядаючи соціальні мережі (Vkontakte, Facebook, Odnoklassniki(ua), Twitter) як комунікативне середовище, в якому формується громадянська ідентичність українців, окреслила тенденцію їх політизації та висвітлила рівень представництва суб'єктів політики (в тому числі політичних партій), які впливають на політичний дискурс у соціальних мережах [30].

Окрема група наукових напрацювань присвячена вивченню ЗМК як джерела досліджень і об'єкта бібліотечно-інформаційної діяльності.

З огляду на актуальність вивчення вітчизняних засобів масової комунікації, зокрема партійних, з метою здійснення фундаментальних досліджень з історії національних періодичних видань у 1992 р. при Львівській національній бібліотеці України ім. В. Стефаника було створено Науково-дослідний центр періодики та Дослідний центр історії української преси. Одним із завдань цих наукових центрів є здійснення координації зусиль усіх зацікавлених установ, організацій, окремих дослідників у справі вивчення історії української періодики, зокрема партійної.

Науково-дослідним центром періодики при Львівській національній бібліотеці України ім. В. Стефаника видано понад 130 фахових наукових праць, серед яких – хрестоматійні видання, наукові дослідження, посібники, анотовані та систематичні покажчики, каталоги та списки української періодики, матеріали, бібліографічні покажчики, монографії, підготовлені та видані в НДІ пресознавства. Результати системних пресознавчих досліджень фахівців Львівської національної бібліотеки України ім. В. Стефаника представлені в таких основних виданнях Науково-дослідного інституту пресознавства, як «Збірник праць Науково-дослідного центру

періодики» (заснований 1993 р., виходить щорічно), «Періодика Західної України 20–30-х рр. ХХ ст. : матеріали до бібліографії : у 5 т.» (1998–2003); «Українська журналістика в іменах: матеріали до енциклопедичного словника» (протягом 1994–2013 рр. вийшло 20 випусків); «Українська преса в Україні та світі ХІХ–ХХ ст. : історико-бібліографічне дослідження» (2006. – Т. 1 : 1816–1890; 2009. – Т. 2 : 1891–1905 рр.; 2011. – Т. 3 : 1906–1910; 2014. – Т. 4 : 1911–1916 рр.); «Українські часописи Львова: історико-бібліографічне дослідження : у 3 т., 4 кн.» (2001–2003).

Слід зазначити, що згадані праці висвітлюють переважно історію розвитку преси в Україні у ХХ ст., не ставлячи за мету дослідження преси як об'єкта бібліотечно-інформаційної діяльності.

Питання систематизації і збереження періодичних видань, надання до них широкого доступу в бібліотечних установах вивчалися фахівцями Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського (НБУВ). Зокрема, співробітники відділу газетних фондів підготували низку наукових публікацій з актуальних питань збереження й використання газетних фондів та впровадження інноваційних технологій у відділі газетних фондів НБУВ [4, 13].

На важливості формування і збереження газетних фондів та надання інформаційних послуг користувачам наголошують такі науковці НБУВ, як Т. Борисенко, О. Залізнюк, О. Заварзіна [8, 23, 24, 25], Н. Самохіна [51, 52], О. Вакульчук [9].

С. Дригайло у своїй дисертаційній праці на досвіді Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського (1991–2010) дослідив систему обслуговування газетними фондами в умовах зростання інформаційних потреб читачів [21]. На основі аналізу основних етапів історії відділу газетних фондів НБУВ науковець розкрив структуру, зміст і динаміку інформаційних потреб читачів у газетних фондах та особливості інформаційно-комунікаційної діяльності, спрямованої на задоволення цих потреб, а також запропонував концептуальну модель системи обслуговування користувачів газетними фондами в умовах інформатизації.

Разом з тим актуальні висновки щодо збереження й використання ЗМК в цих працях стосуються переважно друкованих періодичних видань, які вже зберігаються у фондах бібліотеки. Водночас поза науковою увагою залишаються питання комплектування бібліотечних фондів інформацією електронних ЗМІ, зокрема інтернет-видань. Також не враховується специфіка використання в аналітичній роботі інформації партійних ЗМК.

Вивченню інтернет-видань, зокрема партійних засобів масової комунікації, приділяють увагу фахівці Служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади (СІАЗ) НБУВ, які досліджують особливості функціонування таких ЗМК, підходи до збереження і подальшого використання розміщеної в них інформації.

Науковці СІАЗ підготували низку наукових публікацій, у яких акцентується увага на основних тенденціях розвитку сучасних ЗМК у мережевому середовищі в умовах глобалізації та посилення небезпечних інформаційних впливів, а також узагальнюється досвід адаптації бібліотечно-інформаційної та науково-аналітичної діяльності інформаційно-аналітичних підрозділів НБУВ до роботи з такими ресурсами. Зокрема, О. Саморукова в статті «Відображення процесів демократизації в Україні в зарубіжних ЗМІ» [50] дослідила особливості висвітлення української проблематики в іноземних ЗМІ, формування баз даних зарубіжних публікацій з української тематики, аналітичного опрацювання зібраних матеріалів для ухвалення оптимальних управлінських рішень і для джерельної бази наукових досліджень. А також висвітлила роль бібліотечних інформаційно-аналітичних центрів у проведенні відповідних досліджень.

У наукових публікаціях Н. Аксьонової, І. Вишневської [3, 12] розглядаються особливості інформації, що циркулює в соціальних мережах, та специфіка її використання інформаційно-аналітичними структурами бібліотек, процес розвитку сучасних соціальних інформаційних комунікацій. Наголошується на особливостях маніпулятивних інформаційних технологій, що застосовуються в Інтернеті, розглядаються сучасні форми цієї діяльності та ефективність її впливу на свідомість і громадську думку.

Стаття О. Желай присвячена висвітленню інформаційно-аналітичної роботи Служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади та Національної юридичної бібліотеки – підрозділів НБУВ – щодо аналізу широкого кола питань розвитку національного інформаційного простору та стосовно забезпечення процесу інформатизації України як чинника протидії інформаційній агресії [22].

Г. Покровська розглянула особливості використання регіональних інтернет-ресурсів у підготовці джерельної бази бібліотечного інформаційно-аналітичного продукту з метою розширення джерел інформації, проаналізувала і висвітлила специфіку місцевих видань окремих регіонів України [36]. Особливостям функціонування регіональних ЗМІ присвячене дослідження І. Соколової, яка розглянула використання цього

ресурсу в роботі бібліотек. Особливу увагу приділено новим формам роботи з електронними періодичними виданнями [55].

Натомість Н. Вітушко у своїй науковій статті акцентує увагу на значенні інформації у формуванні системи національної безпеки за умов інформаційного протистояння, на особливостях подання інформації в електронному інформаційному просторі, на ролі електронних ЗМІ в поширенні недостовірної інформації та причинах цього явища. Науковець висвітлює особливості організації за цих умов одного з етапів процесу підготовки бібліотечного інформаційно-аналітичного дослідження – етапу перевірки інформації на достовірність (на прикладі практики Служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади і Національної юридичної бібліотеки Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського) [14].

Л. Чуприна в монографічному дослідженні проаналізував і узагальнив досвід використання оперативної інтернет-інформації в роботі інформаційно-аналітичних структур бібліотек, розкрив її роль у вдосконаленні інформаційного забезпечення користувачів. Науковець дослідив вплив сучасних тенденцій розвитку інтернет-середовища на специфіку виробництва, функціонування та використання бібліотечними структурами оперативної інтернет-інформації в процесі інформаційно-аналітичної діяльності, висвітлив особливості використання оперативної інтернет-інформації соціальних медіа як джерела для підготовки інформаційно-аналітичного продукту [65].

Інформацію ЗМК в системі політичної комунікації розглядає Т. Гранчак. Вона акцентує увагу на теоретичних, історичних, функціональних і прогностичних аспектах участі соціального інституту бібліотеки в процесах політичної комунікації. У своєму монографічному дослідженні Т. Гранчак доводить, що бібліотека в системі політичної комунікації функціонує як інформаційна база, опосередкований канал і функціональний суб'єкт, здійснюючи при цьому більшість функцій політичної комунікації. За висновком дослідниці, набуттю бібліотеками статусу суб'єктів політичної комунікації сприяли розвиток інформаційної функції бібліотек, початок виробництва ними власної інформаційно-аналітичної продукції на основі опрацювання матеріалів газетних публікацій [17].

Предметно питаннями збереження і використання інформації партійних ЗМК в процесі інформаційно-аналітичної діяльності, особливостями їх розвитку в умовах поширення електронних технологій займався автор,

у працях якого розглядається місце інформації партійних засобів масової комунікації в системі комунікативного ресурсу бібліотек, простежується динаміка трансформації партійних ЗМІ від друкованих видань до електронних, висвітлюється специфіка використання соціальних комунікаційних мереж у політичній діяльності в сучасній Україні, аналізується досвід використання соціальних мереж політичними партіями [38, 39, 40, 41, 42, 43, 44].

Отже, дослідники звертають увагу не лише на особливості функціонування засобів масової комунікації, а й на важливість вирішення питання збереження інформації сучасних ЗМК для подальших досліджень. Окрім цього, привертають увагу напрацювання науковців щодо методик роботи з інформацією ЗМК, враховуючи специфіку мережевих ЗМК. У центрі уваги вітчизняних науковців насамперед питання теорії масової комунікації, її методології та методів дослідження. При цьому більшість фундаментальних праць дослідників присвячені функціонуванню засобів масової комунікації в цілому і лише опосередковано висвітлюються партійні ЗМК.

Науковці також вивчають проблеми глобалізаційних процесів та їх вплив на демократичні перетворення в Україні. В окремих дослідженнях проаналізовано вплив ЗМК на свідомість користувачів інформації, формування політичних стереотипів ЗМІ як технологію впливу на політичний процес. ЗМК розглядаються як важливий чинник становлення громадянського суспільства.

Останнім часом все більше наукової уваги приділяється зростанню впливу мережевих ЗМК – інтернет-ЗМІ та соціальних медіа. Водночас партійні ЗМК та їх роль у розбудові демократичного суспільства в Україні все ще недостатньо розкриті у фахових наукових публікаціях. Науковці наголошують на тому, що ЗМК для партій є найдоступнішим засобом пропаганди поглядів та ідей, а також активним учасником процесу масової комунікації. Але проблема розглядається переважно в загальному контексті ЗМІ.

Недостатньо дослідженими залишаються партійні ЗМК і як об'єкт бібліотечно-інформаційної діяльності. Наукові розвідки в цьому аспекті передбачають розгляд таких питань, як комплектування бібліотечних фондів інформацією партійних ЗМК, її збереження та систематизація, організація доступу до неї, створення на її основі аналітичного продукту. Дедалі більшої актуальності набуває вирішення завдання комплектування

бібліотечних фондів інформацією електронних ЗМІ, зокрема інтернет-видань, розробки ефективних методик використання інформації партійних ЗМК в аналітичній роботі. Це дає підстави більш глибоко вивчати проблему функціонування партійних ЗМК, аналізувати їх зміст та опрацьовувати методику збереження необхідної інформації для подальшого використання.

Література

1. Автореферати дисертацій [Електронний ресурс] // Internetua. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis64_r_81/cgiirbis_64.exe. – Назва з екрана.

2. *Агафонова Г. С.* Доцільність використання SMM у оптимізації функціонування політичних партій в Україні [Електронний ресурс] / Г. С. Агафонова // Політологічні записки. – 2013. – № 7. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Polzap_2013_7_10. – Назва з екрана.

3. *Аксьонова Н.* Маніпулятивні технології в сучасних інформаційних обмінах і сучасна бібліотечна діяльність / Н. Аксьонова // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2015. – Вип. 41. – С. 124–137.

4. *Носкіна Н. М.* Актуальні питання збереження й використання газетних фондів / Н. М. Носкіна, Л. А. Біліменко // Проблеми збереження, консервації, реставрації та експертизи музейних пам'яток : зб. матеріалів V міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 24–27 трав. 2005 р. – Київ, 2005. – С. 235–236.

5. *Антоненко П.* Преса влади, кланів, партій – за ким слово? [Роль засобів мас. інформації у виборах до Верховної Ради України 2002 р.] / П. Антоненко // Слово Просвіти. – 2002. – 05.02.

6. *Белецька А. Г.* Мовна сугестія політичного дискурсу сучасної партійної преси України [Електронний ресурс] / А. Г. Белецька // Internetua. Режим доступу: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1401> - Назва з екрана.

7. *Бойчук І. В.* Засоби масової інформації як інститут громадянського суспільства в Україні (на прикладі західних областей) : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02 / І. В. Бойчук ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. – Київ, 2014. – 20 с.

8. *Борисенко Т. О.* Видання політичних партій, рухів, самодіяльних громадських об'єднань і товариств в Україні : каталог / Т. О. Борисенко, О. А. Заварзіна, О. С. Залізнюк. – Едмонтон (Канада), 1991. – 72 с.

9. *Вакульчук О. А.* Найбільший газетний архів України / О. А. Вакульчук

// Київський журналіст. Альманах Київської спілки журналістів. – Київ : Експрес-Поліграф, 2011. – С. 94–96.

10. *Вершинин М. С.* Политическая коммуникация в информационном обществе: Перспективные направления исследований [Электронный ресурс] / М. С. Вершинин // Internetua. – Режим доступа: http://www.russcomm.ru/tca_biblio/v/vershinin02.shtml». – Загл. с экрана.

11. *Вершинин М. С.* Электронная демократия: российские перспективы [Электронный ресурс] / М. С. Вершинин // Internetua. – Режим доступа: <http://emag.iis.ru/arc/infosoc/emag.nsf/BPA/953fc8431c107b5ec3256d57003ea7a9> – Загл. с экрана.

12. *Вишневська І.* Соціальні мережі як джерело підготовки інформаційно-аналітичних матеріалів / І. Вишневська // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2015. – Вип. 41. – с. 521–530.

13. Впровадження інноваційних технологій у Відділі газетних фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: Проблеми науки, освіти, практики: Зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 20–22 трав. 2008 р. – Київ, 2008. – С. 46–47.

14. *Вітушко Н.* Перевірка інформації на достовірність у процесі підготовки джерельної бази бібліотечного аналітичного продукту в умовах інформаційного протистояння / Н. Вітушко // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – 2014. – Вип. 39. – С. 328–339.

15. *Гармаш Н. С.* Мас-медіа на демократизаційних процесах перехідного суспільства (на прикладі українських і російських парламентських виборчих кампаній) : дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02 / Наталя Сергіївна Гармаш; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Харків, 2009. – 216 с.

16. *Городенко Л. М.* Засоби масової комунікації у контексті громадської думки: формування, функціонування, жанрові прийоми : дис. ... канд. філол. наук : 10.01.08 / Л. М. Городенко ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка; Ін-т журналістики. – Київ, 2003. – 208 с.

17. *Гранчак Т. Ю.* Бібліотека в системі політичної комунікації : автореф. дис. ... д-ра наук із соц. комунікацій : 27.00.03 / Т. Ю. Гранчак ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2012. – 35 с.

18. *Гриценко О. М.* Мас-медіа в процесах демократичних трансформацій українського суспільства (політико-культурологічний аспект) : автореф. дис. ... д-ра політ. наук : 23.00.03 / О. М. Гриценко; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Ін-т журналістики. – Київ. – 2003. – 33 с.

19. *Гриценко О. М.* Мас-медіа у відкритому інформаційному суспільстві й гуманістичні цінності : [монографія] / О. М. Гриценко. – Київ. : ВПЦ «Київський університет», 2002. – 204 с.

20. *Дніпренко Н. К.* Зміна парадигми в державному управлінні інформаційною сферою: комунікативний аспект : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.01 / Н. К. Дніпренко ; Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – Дніпропетровськ, 2005. – 20 с.

21. *Дригайло С. В.* Система обслуговування газетними фондами в умовах зростання інформаційних потреб читачів: досвід Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського (1991–2010) : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 27.00.03 / С. В. Дригайло ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2013. – 15 с.

22. *Желай О.* Бібліотечно-аналітична робота як складова системи протидії антиукраїнській інформаційній агресії / О. Желай // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – 2015. – Вип. 41. – С. 138–153.

23. Газети України 1930–1934 рр. у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського : каталог : у 2 ч. / авт.-уклад. Т. О. Борисенко, О. С. Залізнюк, О. С. Лук'янчук. – Київ, 2004. – Ч. 1. – 853 с.

24. Газети України 1930–1934 рр. у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського : алфавітний каталог : у 2 ч. / Т. О. Борисенко, О. С. Залізнюк, О. С. Лук'янчук. – Київ, 2004. – Ч. 2. – 986 с.

25. Неформальна преса в Україні (1988–1991) : каталог за матеріалами газетних фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / Т. О. Борисенко, О. С. Залізнюк, О. Обертас. – Київ : Смолоскип, 2001. – 144 с.

26. *Заславська О. О.* Засоби масової інформації як інструмент моделювання політичної свідомості у виборчій кампанії (на матеріалах президентських і парламентських виборів 2004–2006 рр.) : дис. ... канд. політ. наук : 23.00.03 / Ольга Олександрівна Заславська ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т журналістики. – Київ, 2008. – 243 с.

27. *Згуровський М.* Шлях до інформаційного суспільства – від Женеви до Тунісу / М. Згуровський // Дзеркало тижня. Україна. – 2005. – № 34. – 02.09.

28. *Зернецька О.* Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні взаємовідносини / О. Зернецька. – Київ : Освіта, 1999. – 352 с.

29. *Злишков В.* Українські ЗМІ: проблема маніпулювання свідомістю / В. Злишков // Соц. психологія. – 2007. – Спец. вип. – С. 84–90.

30. *Зуйковська А. А.* Соціальні мережі як середовище політичної комунікації [Електронний ресурс] / А. А. Зуйковська // Наук. зап. [Інституту політ. і етнонац. досліджень ім. І. Ф. Кураса]. – 2014. – Вип. 1. – С. 272–280. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nziplend_2014_1_14. – Назва з екрана.

31. *Іванов В.* Засоби масової комунікації та їх зміст: теоретичний аспект проблеми / В. Іванов // Вісн. Київ. ун-ту. Журналістика. – 1997. – Вип. 4. – С. 39–43.

32. *Костилева С. О.* Друковані засоби масової комунікації України (1986–2000 рр.) : історія становлення, тенденції розвитку / С. О. Костилева. – Київ, 2001. – 304 с.

33. *Костилева С. О.* Становлення і розвиток друкованих засобів масової інформації новітньої України (друга половина 80-х – 90-ті рр. ХХ ст.) : дис. ... д-ра іст. наук : 07.00.01 / Донецьк. нац. ун-т. – Донецьк, 2004. – 36 с.)

34. *Москаленко А. З.* Сучасна українська журналістика: поняттєвий апарат / А. З. Москаленко. – Київ, 1997. – 300 с.

35. *Осика Г. О.* Електронні джерела політичного впливу: форми маніпулювання свідомістю та засоби їх обмеження : дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02 / Осика Галина Олександрівна ; Донец. нац. ун-т. – Донецьк, 2008. – 193 с.

36. *Покровська Г.* Особливості використання регіональних інтернет-ресурсів при підготовці джерельної бази бібліотечного інформаційно-аналітичного продукту / Г. Покровська // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – 2015. – Вип. 41. – С. 531–542.

37. *Поликарпова Е.* Аксиологические функции масс-медиа в современном обществе / Е. Поликарпова. – Ростов-на-Дону : ИППК при РГУ, 2002. – 178 с.

38. *Потіха А.* Аналітичні продукти бібліотек як засіб консолідованого представлення інформаційного сегмента партійних засобів масової комунікації / А. Потіха // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – 2014. – Вип. 39. – С. 373–384.

39. *Потіха А.* Інформація партійних ЗМІ в системі комунікативного ресурсу бібліотек / А. Потіха // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2012. – Вип. 33. – С. 211–232.

40. *Потіха А.* Мережеві сторінки політичних партій як інформаційний

ресурс / А. Потіха // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2015. – Вип. 41. – С. 496–511.

41. *Потіха А.* Партійна преса як джерело наукової інформації в процесі дослідження становлення і розвитку партійної системи в Україні / А. Потіха // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – 2009. – Вип. 25. – С. 209–216.

42. *Потіха А.* Партійні ЗМІ як канал соціальної комунікації / А. Потіха // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – 2010. – Вип. 26. – С. 58–70.

43. *Потіха А.* Сайти політичних партій як джерело підготовки інформаційно-аналітичних матеріалів / А. Потіха // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – 2013. – Вип. 36. – С. 283–295.

44. *Потіха А.* Удосконалення методів обробки інформації та використання ЗМІ з метою більш ефективного задоволення інформаційних потреб дистантних користувачів / А. Потіха // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – 2009. – Вип. 23. – С. 280–288.

45. *Почепцов Г.* Теорія комунікації / Г. Почепцов. – Київ, 1996. – 197 с.

46. *Присяжнюк М. М.* Прийоми маніпулювання свідомістю людей через засоби масової інформації / М. М. Присяжнюк // Сучасні інформ. технології у сфері безпеки та оборони. – 2008. – № 1. – С. 73–76.

47. *Романенко О.* Дослідження політичної комунікації польських партій у соціальній мережі Facebook [Електронний ресурс] / Олена Романенко // Освіта регіону : укр. наук. журнал. – 2014. – № 3. – Режим доступу: <http://social-science.com.ua/article/813>. – Назва з екрана.

48. *Романюк М. М.* Українське пресознавство на порозі ХХІ ст. / Мирослав Романюк / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника, НДЦ періодики. – Львів, 2000. – 110 с.

49. *Рябокоть О.* Маніпуляції масовою свідомістю в політичному сегменті соціальних мереж / О. Рябокоть // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – 2012. – Вип. 33. – С. 543–553.

50. *Саморукова О.* Відображення процесів демократизації в Україні в зарубіжних ЗМІ / О. Саморукова // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – 2015. – Вип. 41. – С. 100–111.

51. *Самохіна Н. Ф.* Удосконалення бібліотечно-інформаційних послуг читачам НБУВ завдяки газетним виданням / Н. Ф. Самохіна // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми

науки, освіти, практики : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 21–23 трав. 2007 р. – Київ, 2007. – С. 131–132.

52. *Самохіна Н. Ф.* Якість друкованих та електронних газетних ресурсів як важливий чинник вдосконалення бібліотечно-інформаційного обслуговування читачів / Н. Ф. Самохіна // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – 2008. – Вип. 22. – С. 126–131.

53. *Саркісова К.* Електронна демократія як форма політичної комунікації в сучасному суспільстві / К. Саркісова // Політичний менеджмент – 2007. – № 1. – С. 66–74.

54. *Соколов М. Ю.* Маніпулювання масовою свідомістю через домінування негативної інформації у повідомленнях мас-медіа / М. Ю. Соколов // Актуальні проблеми міжнародних відносин : зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – 2006. – Вип. 61, ч. 2. – С. 109–116.

55. *Соколова І.* Розвиток регіональних ЗМІ як сегмента українського інформаційного простору / І. Соколова // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – 2015. – Вип. 41. – С. 247–263.

56. *Солонская С. А.* Практика манипулирования массовым сознанием в СМИ и способы ее нейтрализации / С. А. Солонская, С. Д. Недбаевский // Актуальні проблеми міжнародних відносин : зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – 2002. – Вип. 36, ч. 1. – С. 105–106.

57. *Трухачов О. І.* Соціокультурні та ідейно-політичні аспекти впливу державно-виконавчих установ на засоби масової комунікації: автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.03 / О. І. Трухачов ; Київ. держ. ун-т ім. Т. Г. Шевченка, Ін-т журналістики. – Київ, 2010. – 29 с.

58. *Турунок С.* Интернет и политический процесс / С. Турунок // Общественные науки и современность. – 2001. – № 2. – С. 51–63.

59. *Фінклер, Ю. Е.* Мас-медіа як соціальний інститут: особливості взаємин з владою : автореф. дис. ... д-ра філол. наук : 10.01.08 / Юрій Едуардович Фінклер; Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Ін-т журналістики. – Київ, 2004. – 32 с.

60. *Фінклер Ю. Е.* Особливості функціонування друкованих мас-медіа в сучасному українському суспільстві : дис. ... канд. соціол. наук : 22.00.03 / Юрій Едуардович Фінклер ; Нац. акад. наук України, Ін-т соціології. – Київ, 1998. – 160 с.

61. *Фінклер Ю.* Партиїні організації та партійна література: невже

знову по-ленінськи? / Ю. Фінклер // Вісн. Книжк. палати. – 2002. – № 4. – С. 33–34.

62. Шевченко П. Национальные особенности партийных СМИ: что имеем? [Электронный ресурс] // Internetua. – Режим доступа: http://gazeta.zn.ua/SOCIETY/natsionalnye_osobennosti_partiynyh_smi_chno_imeem.html. – Загл. с экрана.

63. Шерман О. М. Формування політичних стереотипів ЗМІ як технологія впливу на політичний процес : дис. ... д-ра політ. наук : 23.00.02 / Олена Михайлівна Шерман ; Одес. нац. юрид. акад. – Одеса, 2009. – 433 с.

64. Шиллер Г. Манипуляторы сознанием / Г. Шиллер ; пер. с англ. В. М. Погостин, А. Н. Бурмистренко ; науч. ред. Я. Н. Засурский. – Москва : Мысль, 1980. – 326 с.

65. Чуприна Л. А. Оперативна інтернет-інформація в інформаційно-аналітичній діяльності бібліотек України : монографія / Л. А. Чуприна ; наук. ред. В. М. Горовий ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2014. – 208 с.

66. Яблонський В. М. Сучасні політичні партії України : Політикам і початківцям / В. М. Яблонський, Я. Латко. – Київ : Альтерпрес, 1999. – 227 с.

References

1. Avtoreferaty dysertatsii [Abstracts of theses]. (n.d.). *irbis-nbuv.gov.ua*. Retrieved from http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis64_r_81/cgiirbis_64.exe. [in Ukrainian].

2. Ahafonova, H. S. (2013) Dotsilnist vykorystannia SMM u optymizatsii funkcionuvannia politychnykh partii v Ukraini [The feasibility of using SMM to optimize the functioning of political parties in Ukraine] *Politolohichni zapysky – Politicalological Note*, no.7. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Polzap_2013_7_10. [in Ukrainian].

3. Aksonova, N. (2015) Manipuliatyvni tekhnolohii v suchasnykh informat-siinykh obminakh i suchasna bibliotечna diialnist [Manipulative technologies in modern information exchange and modern library activities]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 41, pp. 124–137 [in Ukrainian].

4. Noskina, N. M., & Bilymenko, L. A. Aktualni pytannia zberezhenia i vykorystannia hazetnykh fondiv (2005) [Current issues of preservation and

use of newspaper assets] *Problemy zberezhenia, konservatsii, restavratsii ta ekspertyzy muzeinykh pamiatok: Zb. materialiv V mizhnar. nauk.-prakt. konf., Kyiv, 24–27 trav. 2005 r. – Preservation, conservation, restoration and examination of museum sites: Proceedings of the 5 th All-Ukrainian Scientific and Practical Conference* (pp. 235–236). Kyiv [in Ukrainian].

5. Antonenko, P. (2002) Presa vlady, klaniv, partii – za kym slovo? : [Rol zasobiv mas. informatsii u vyborakh do Verkhovnoi Rady Ukrainy 2002 r.] [Press power clans, parties – for whom the word?: [The role of the masses. Information in the elections to the Verkhovna Rada of Ukraine in 2002]. *Slovo Prosvity. – Word Enlightenment* [in Ukrainian].

6. Beletska, A. H. Movna suhestiia politychnoho dyskursu suchasnoi partiinoi presy Ukrainy [Language suggestion political discourse of modern Ukraine party press] (n.d.). *journalib.univ.kiev.ua*. Retrieved from <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1401-Zahol.z ekrana> [in Ukrainian].

7. Boichuk, I. V. (2014). Zasoby masovoi informatsii yak instytut hromadianskoho suspilstva v Ukraini (na prykladi zakhidnykh oblastei) [The media as an institution of civil society in Ukraine (for example western regions)] Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv [in Ukrainian].

8. Borysenko, T.O., Zavarzina, O.A., & Zalizniuk, O.S. (1991). Vydannia politychnykh partii, rukhiv, samodiialnykh hromadskykh obiednan i tovarystv v Ukraini [The publication of political parties, movements, associations and amateur companies in Ukraine]. Kyiv [in Ukrainian].

9. Vakulchuk, O. A. (2011). Naibilshyi hazetnyi arkhiv Ukrainy [The largest newspaper archive] *Kyivskiy zhurnalist. Almanakh Kyivskoi spilky zhurnalistiv. – Ukraine Kyiv Journalist. Almanac of the National Union of Journalists*, pp. 94–96 [in Ukrainian].

10. Vershinin, M. S. Politicheskaia kommunikaciia v informatsionnom obshchestve: Perspektivnye napravleniia issledovaniia [Political Communication in the Information Society: Future research directions]. (n.d.). *russcomm.ru*. Retrieved from http://www.russcomm.ru/rca_biblio/v/vershinin02.shtml [in Russian].

11. Vershinin, M. S. Elektronnaia demokratiia: rossiiskie perspektivy [Electronic democracy: Russian prospects]. (n.d.). *emag.iis.ru*. Retrieved from <http://emag.iis.ru/arc/infoc/emag.nsf/BPA/953fc8431c107b5ec3256d57003ea7a9> [in Russian].

12. Vyshnevskia, I. (2015). Sotsialni merezhi yak dzherelo pidhotovky informatsiino-analitychnykh materialiv [Social networks as a source of training

information and analytical materials] *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 41, pp. 521–530. Kyiv [in Ukrainian].

13. Vprovadzhennia innovatsiinykh tekhnolohii u Viddili hazetnykh fondiv Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho (2008). [Introduction of innovative technologies in the Department of newspaper of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. *Dokumentoznavstvo. Bibliotekoznavstvo. Informatsiina diialnist: Problemy nauky, osvity, praktyky: Zb. materialiv mizhnar. nauk.-prakt. konf., Kyiv, 20–22 trav. 2008 r. – Documentation. Library. Information activities: Problems of science, practice: Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference Coll. Materials Intern. nauk. and practical. Conf.* (pp. 46–47). Kyiv [in Ukrainian].

14. Vitushko, N. (2014). Perevirka informatsii na dostovirnist u protsesi pidhotovky dzherelnoi bazy bibliotechnoho analitychnoho produktu v umovakh informatsiinoho protystoiannia / N. Vitushko [Check the reliability of information in the preparation of sources Library analytical products in the information confrontation] *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 39, pp. 328–339. Kyiv [in Ukrainian].

15. Harmash, N. S. (2009). Mas-media na demokratyzatsiinykh protsesakh perekhidnoho suspilstva (na prykladi ukrainskykh i rosiiskykh parlamentskykh vyborchkykh kampanii) [Media in Transitional Society demokratyzatsiinykh processes (for example, Ukrainian and Russian parliamentary election campaigns)] Extended abstract of candidate's thesis. Kharkiv [in Ukrainian].

16. Horodenko, L. M. (2003). Zasoby masovoi komunikatsii u konteksti hromadskoi dumky: formuvannia, funktsionuvannia, zhanrovi pryioimy [Mass communication in the context of public opinion: the formation, function, genre techniques] Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv [in Ukrainian].

17. Hranchak, T. Iu. (2012). Biblioteka v systemi politychnoi komunikatsii [The library system of political communication]. Extended abstract of Doctor's thesis. Kyiv [in Ukrainian].

18. Hrytsenko, O. M. (2003). Mas-media v protsesakh demokratychnykh transformatsii ukrainskoho suspilstva [Mass media in the democratic transformation of Ukrainian society]. Extended abstract of Doctor's thesis. Kyiv [in Ukrainian].

19. Hrytsenko, O. M. (2002). Mas-media u vidkrytomu informatsiinomu suspilstvi i humanistychni tsinnosti [Mass Media in an open information society and humanistic values]. Kyiv: VPTs «Kyivskiy universytet» [in Ukrainian].

20. Dniprenko, N. K. (2005). Zmina paradyhmy v derzhavnomu upravlinni informatsiinoiu sferoiu: komunikatyvnyi aspekt [Paradigm shift in government information sphere, communicative aspect]. Extended abstract of candidate's thesis. Dnipropetrovsk [in Ukrainian].

21. Dryhailo, S. V. (2013). Systema obsluhovuvannia hazetnymy fondamy v umovakh zrostannia informatsiinykh potreb chytachiv: dosvid Natsionalnoi biblioteky Ukrainy im. V. I. Vernadskoho (1991–2010) [System maintenance funds newspaper in an increasingly information needs of readers: the experience of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine (1991–2010)]. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv [in Ukrainian].

22. Zhelai, O. (2015). Bibliotechno-analitychna robota yak skladova systemy protydii antyukrainskii informatsiinii ahresii [Library and analytical work as a component of combating anti-Ukrainian informational aggression] *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy im. V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 41, pp. 138–153. Kyiv [in Ukrainian].

23. Borysenko, T. O., Zalizniuk, O. S., & Lukianchuk, O. S. (2004). Hazety Ukrainy 1930–1934 rr. u fondakh Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [Newspapers Ukraine 1930–1934's. In the collections of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. Vol. 1, part 853. Kyiv [in Ukrainian].

24. Borysenko, T. O., Zalizniuk, O. S., & Lukianchuk, O. S. (2004). Hazety Ukrainy 1930–1934 rr. u fondakh Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [Newspapers Ukraine 1930–1934's. In the collections of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. Vol. 2, part 986. Kyiv [in Ukrainian].

25. Borysenko, T. O., Zalizniuk, O. S., & Obertas, O. (2001). Neformalna presa v Ukraini (1988–1991): katalog za materialamy hazetnykh fondiv Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho. [The informal press in Ukraine (1988–1991): catalog the materials newspaper National Library of Ukraine named after VI Vernadsky]. Kyiv: Smoloskyp [in Ukrainian].

26. Zaslavska, O. O. (2008). Zasoby masovoi informatsii yak instrument modeliuvannia politychnoi svidomosti u vyborchii kampanii (na materialakh prezydentskykh i parlamentskykh vyboriv 2004–2006 rr.) [The media as a tool for modeling the political consciousness of the election campaign (based on presidential and parliamentary elections in 2004–2006.)] Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv [in Ukrainian].

27. Zghurovskiy, M. (2005. 02.09). Shliakh do informatsiinoho suspilstva – vid Zhenevy do Tunisu. (2005. 02.09). [Way to the Information Society – Geneva to Tunis]. *Dzerkalo tyhnia – The Mirror of the Week* [in Ukrainian].

28. Zernetska, O. (1999). Hlobalnyi rozvytok system masovoi komunikatsii i mizhnarodni vzaiemovidnosyny. [Global development of mass communication and international relations]. Kyiv: Osvita [in Ukrainian].

29. Zlyvkov, V. (2007). Ukrainski ZMI: problema manipuliuvannia svidomistiu [Ukrainian media: the problem of manipulation] *Sots. psykholohiia. Spets. Vyp. – Soc. Psychology. Special edition* (pp. 84–90). [in Ukrainian].

30. Zuikovska, A. A. (2014). Sotsialni merezhi yak seredovyshche politychnoi komunikatsii [Social networks as a medium of political communication] *Naukovi zapysky [Instytutu politychnykh i etnonatsionalnykh doslidzhen im. I. F. Kurasa] – Scientific notes [Ivan Kuras Institute of Political and Ethnic Studies]*, issue 1, pp. 272–280. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzypiend_2014_1_14. [in Ukrainian].

31. Ivanov, V. (1997). Zasoby masovoi komunikatsii ta yikh zmist: teoretychnyi aspekt problemy [Mass communication and its contents: the theoretical aspect of the problem] *Visnyk Kyivskoho universytet. Zhurnalistyka – Bulletin of Kiev University. Journalism*, issue 4, pp. 39–40 [in Ukrainian].

32. Kostylieva, S. O. (2001). Drukovani zasoby masovoi komunikatsii Ukrainy (1986–2000 rr.) : istoriia stanovlennia, tendentsii rozvytku [Printed mass media Ukraine (1986–2000 years.): History of development, development trends] Kyiv [in Ukrainian].

33. Kostylieva, S. O. (2004). Stanovlennia i rozvytok drukovanykh zasobiv masovoi informatsii novitnoi Ukrainy (druha polovyna 80-kh – 90-ti rr. KhKh st.) [Formation and development of print media modern Ukraine (late 80's – 90's. XX century.)] Extended abstract of Doctor's thesis. Donetsk [in Ukrainian].

34. Moskalenko, A.Z. (1997). Suchasna ukrainska zhurnalistyka: poniatyevi aparat [Modern Ukrainian journalism: the conceptual apparatus]. Kyiv [in Ukrainian].

35. Osyka, H. O. (2008). Elektronni dzherela politychnoho vplyvu: formy manipuliuvannia svidomistiu ta zasoby yikh obmezhenia [Electronic sources of political influence, shape manipulation tools and their limitations] Extended abstract of candidate's thesis. Donetsk [in Ukrainian].

36. Pokrovska, H. (2015). Osoblyvosti vykorystannia rehionalnykh internet-resursiv pry pidhotovtsi dzherelnoi bazy bibliotechnoho informatsiino-

analytychnoho produktu [Features of regional Internet resources in preparing the library of sources of information and analytical product]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy im. V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 41, pp. 531–542. Kyiv [in Ukrainian].

37. Polikarpova, E. (2002). Aksiologicheskie funktsii mass-media v sovremennom obshchestve [Aksiologikal funktion of-mass media Ying modern sockets]. Rostov-na-Donu: IPPK [in Russian].

38. Potikha, A. (2014). Analitychni produkty bibliotek yak zasib konsolidovanoho predstavleniia informatsiinoho sehmenta partiinykh zasobiv masovoi komunikatsii [Analitichni produkti bibliotek yak zasib konsolidovanogo representation informatsiynogo segment partiynih zasobiv masovoi komunikatsii] *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy im. V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 39, pp. 373–384. Kyiv [in Ukrainian].

39. Potikha, A. (2012). Informatsiia partiinykh ZMI v systemi komunikatyvnoho resursu bibliotek [Informatsiya partiynih ZMI in sistemi komunikativnogo resource bibliotek] *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy im. V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 33, pp. 211–232. Kyiv [in Ukrainian].

40. Potikha, A. (2015). Merezhevi storinky politychnykh partii yak informatysiinyi resurs. [Merezhevi storinki politichnih partiy yak informatysiyny resource] *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy im. V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 41, pp. 496–511. Kyiv [in Ukrainian].

41. Potikha, A. (2009). Partiina presa yak dzherelo naukovoi informatsii v protsesi doslidzhennia stanovlennia i rozvytku partiinoi systemy v Ukraini [Partiyna Presa yak Dzherelo naukovoi Informacie in protsesi doslidzhennya Becoming i rozvitku partiynoï system in Ukraini] *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy im. V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 25, pp. 209–216. Kyiv [in Ukrainian].

42. Potikha, A. (2010). Partiini ZMI yak kanal sotsialnoi komunikatsii [Partiyni ZMI yak channel sotsialnoi komunikatsii] *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy im. V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 26, pp. 58–70. Kyiv [in Ukrainian].

43. Potikha, A. (2013). Saity politychnykh partii yak dzherelo pidhotovky informatsiino-analytychnykh materialiv [Sites politichnih partiy yak Dzherelo

pidgotovki informatsiyno-analitchnih materialiv] *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy im. V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 36, pp. 283–295. Kyiv [in Ukrainian].

44. Potikha, A. (2009). Udoskonalennia metodiv obrobky informatsiit ta vykorystannia ZMI z metoiu bilsh efektyvnoho zadovolennia informatsiinykh potreb dystantnykh korystuvachiv [Improved methods of processing information and using the media to better meet the information needs of users distant] *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy im. V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 23, pp. 280–288. Kyiv [in Ukrainian].

45. Pocheptsov, H. (1996). Teoriia komunikats. [Communication Theory]. Kyiv [in Ukrainian].

46. Prysiazhniuk, M. M. (2008). Priiomy manipuliuvannia svidomistiu liudei cherez zasoby masovoi informatsiit [Techniques manipulation of people through the media] *Suchasni informatsiini tekhnolohii u sferi bezpeky ta oborony – Modern Information Technology in the Field of Security and Defen*, no. 1, pp. 73–76 [in Ukrainian].

47. Romanenko, O. (2014). Doslidzhennia politychnoi komunikatsii polskykh partii u sotsialnii merezhi facebook [Political Communication Research Polish parties in the social network facebook]. *Osvita rehionu: ukraïnskyi naukovyi zhurnal – Education Region: Ukrainian Journal*, no. 3. Retrieved from <http://social-science.com.ua/article/813> [in Ukrainian].

48. Romaniuk, M. M. (2000). Ukraïnske presoznavstvo na porozi XXI stolittia [Ukrainian presoznavstvo on the threshold of XXI century]. Lviv: SIC periodicals [in Ukrainian].

49. Riabokon, O. (2012). Manipuliatsii masovoiu svidomistiu v politychnomu sehmenti sotsialnykh merezh [Manipulation mass consciousness in the political segment of social networks] *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy im. V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 33, pp. 543–553 [in Ukrainian].

50. Samorukova, O. (2015). Vidobrazhennia protsesiv demokratyzatsii v Ukraïni v zarubizhnykh ZMI [Display of democratization in Ukraine in the foreign media] *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy im. V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 41, pp. 100–111. Kyiv [in Ukrainian].

51. Samokhina, N. F. (2007). Udoskonalennia bibliotechno-informatsiinykh posluh chytacham NBUV zavdiaky hazetnym vydanniam [The improvement

of library and information services to readers Vernadsky National Library through newspaper publication] *Zb. materialiv mizhnar. nauk.-prakt. konf. (Kyiv, 21–23 travnia 2007 roku) – International Scientific and Practical Conference.* (pp. 131–132) [in Ukrainian].

52. Samokhina, N. F. (2008). Yakist drukovanykh ta elektronnykh hazetnykh resursiv yak vazhlyvyi chynnyk vdoskonalennia bibliotechno-informatsiinoho obsluhovuvannia chytachiv [The quality newspaper printed and electronic resources as an important factor in improving library and information services to readers] *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy im. V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 22, pp. 126–131. Kyiv [in Ukrainian].

53. Sarkisova, K. (2007). Elektronna demokratiiia yak forma politychnoi komunikatsii v suchasnomu suspilstvi [Electronic democracy as a form of political communication in modern society]. *Politychnyi menedzhment – Political Management*, no.1, pp. 66–74 [in Ukrainian].

54. Sokolov, M. Iu. (2006). Manipulivannia masovoioi svidomistiu cherez dominuvannia nehatyvnoi informatsii u povidomlenniakh mas-media [Manipulation mass consciousness because of the dominance of negative information in the communications media]. *Aktualni problemy mizhnarodnykh vidnosyn : zb. nauk. pr. Kyiv. nats. un-t im. T. Shevchenka, In-t mizhnar. vidnosyn – Actual Problems of International Relations*, issue 61, part 2, pp. 109–116 [in Ukrainian].

55. Sokolova, I. (2015). Rozvytok rehionalnykh ZMI yak sehmenta ukrainskoho informatsiinoho prostoru [The development of regional media as a segment of Ukrainian information space] *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy im. V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 41, pp. 247–263. Kyiv [in Ukrainian].

56. Solonskaia, S. A. (2002). Praktyka manipulirovaniia massovym soznanyem v SMY u sposoby ee neitralyzatsyy [The practice of manipulating the mass consciousness in the media and how to neutralize it] *Aktualni problemy mizhnarodnykh vidnosyn – Actual Problems of International Relations*, issue 36, part 1, pp. 105–106 [in Ukrainian].

57. Trukhachov, O. I. (2010). Sotsiokulturni ta ideino-politychni aspekty vplyvu derzhavno-vykonavchykh ustanov na zasoby masovoi komunikatsii [Socio-cultural, ideological and political aspects of the impact of state and executive agencies of the means of mass communication] Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv [in Ukrainian].

58. Turonok, S. (2001). Ynternet y polytycheskyi protsess [Internet and the

political process] *Obshchestvennyie nauki i sovremennost – Social Sciences and Modernity*, no. 2, pp. 51–63 [in Ukrainian].

59. Finkler, Iu. E. (2004). Mas-media yak sotsialnyi instytut: osoblyvosti vzaiemyn z vladoiu [The media as a social institution: Features relations with the authorities] Extended abstract of Doctor's thesis. Kyiv [in Ukrainian].

60. Finkler, Iu. E. (1998). Osoblyvosti funktsionuvannia drukovanykh mas-media v suchasnomu ukrainskomu suspilstvi [Features of printed mass media in modern Ukrainian society] Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv [in Ukrainian].

61. Finkler, Iu. (2002). Partiini orhanizatsii ta partiina literatura: nevzhe zнову po-leninsky? [Party organizations and Party Literature: are again in Lenin?]. *Visnyk Knyzhkovoї palaty – Announcer of the Book Chamber*, no. 4, pp. 33–34 [in Ukrainian].

62. Shevchenko, P. Natsyonalnye osobennosti partyinykh SMY: chto ymeem? [National characteristics of party media: what we have]. *gazeta.zn.ua*. Retrieved from http://gazeta.zn.ua/SOCIETY/natsionalnye_osobennosti_partiinyh_smi_chto_imeem.html [in Russian].

63. Sherman, O. M. (2009). Formuvannia politychnykh stereotypiv ZMI yak tekhnolohiia vplyvu na politychnyi protses [Formation of political stereotypes the media as technology influence the political process] Extended abstract of Doctor's thesis. Odesa [in Ukrainian].

64. Shiller, G. (1980). Manipulatoryi soznaniem [Manipulators consciousness]. Moscow: Mysl [in Russian].

65. Chupryna, L. A. (2014). Operativna internet-informatsiia v informatiino-analitychnii diialnosti bibliotek Ukrainy [Operating online information in the information-analytical Libraries Ukraine]. Kyiv [in Ukrainian].

66. Yablonskyi, V. M. & Latko, Ya. (1999). Suchasni politychni partii Ukrainy: Politykam i pochatkivtsiam [Modern political parties in Ukraine: Politicians and beginners]. Kyiv: Alterpres [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 16.05.2016.

Andrii Potikha,

Research Associate, V. I. Vernadsky National Library of Ukraine

Study of Party Mass Media of Ukraine as an Object of Library

Informational Activity

Study of the functioning and place in modern society, the party of the mass media is important, because these problems researchers are not so long ago. Powerful

historiography of the study of different types of communication media, the possibility of applying a multidisciplinary approach creates opportunities for systematic studies analyzing not only the print media as an integral phenomenon, but also electronic. The vast majority of research concerns periodicals and partially – electronic. The majority of fundamental research works devoted to the functioning of the mass media as a whole, only indirectly draws attention to the party.

The number of serious scientific research of the mass media is growing every year. That is evidenced by the statistics, because the number of protected in recent years, master's and doctoral theses has increased dramatically. A significant part of the scientists in their research analyzed the influence of mass media on the minds of the users of information. Researchers believe that the means of mass communication represent the interests of the owners of these resources and disseminate relevant information. Representing the interests of a small part of society, in particular political party, modern means of mass communication is carried out informational impact on the views of a mass audience for the economic, political and social issues and their role in society.

An important component of the work of researchers is to study the mass media as a source of research and the object library and information work.

During the years of Ukrainian independence domestic researchers trained hundreds of scientific papers, are protected thesis on the subject of the mass media. The vast majority of research concerns the media and its role in society, but much less attention is given to the publication of the party and the party as a whole means of mass communication that induces to enhance the study of this problem.

Keywords: historiography, party mass communication, mass media studies, Research Center of periodicals at the Lviv National Library named after V. Stefaniuk.

Андрей Потиха,

науч. сотр., Национальная библиотека Украины имени В. И. Вернадского

Исследование партийных средств массовой коммуникации Украины как объекта библиотечно-информационной деятельности

В статье обозначены основные направления исследований партийных средств массовой коммуникации в отечественной науке. Акцентировано внимание на специфике изучения партийных СМК в современном украинском библиотековедении. Раскрыто отображение в отечественных научных рефлексиях особенностей функционирования средств массовой коммуникации, формирования газетных фондов библиотек, сохранения информации СМК для последующего использования.

Подчеркивается, что большинство фундаментальных исследований посвящены функционированию средств массовой коммуникации в целом, и только

опосредованно освітєны партійные СМК. Недостаточно изученными остаются партійные СМК и как объект библиотечно-информационной деятельности.

Это дает основания более глубоко изучать вопросы функционирования партійных СМК, анализировать их содержание, разрабатывать методики комплектования библиотечных фондов информацией партійных СМК, сохранения и систематизации, организации доступа к необходимой информации, создания на ее основе аналитического продукта.

Ключевые слова: партійные средства массовой коммуникации, исследования СМК, пресса, электронные СМК, интернет-СМИ, «СІАЗ» НБУВ.